ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 บ้านปะเคียบ ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Factors related to self-care behaviors of the elderly Moo.1, BanPa Khiap, Pa khiap Sub-district, Khu Mueang District, Buri Ram Province.

กัลยาณี พละทรัพย์
Kunlayanee palasub

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 96 คน เครื่องมือใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ที่มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนาและอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่เนเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 มีอายุระหว่าง 66-70ป ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1. สถานภาพสมสรจำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 59.4 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 67.7มีปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในระดับดี มีปัจจัยนำด้านทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ($\bar{x}$ = 2.99; S.D=0.10) ปัจจัยเอื้อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ = 2.76; S.D=0.42) ปัจจัยเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$ =2.78; S.D=0.50) และปัจจัยด้านพฤติกรรมการดดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =1.99; S.D=0.10) และพบว่าการมีโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุมีนัยสำคัญทางสถิติ p-valuue < 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมการดูแลตนเอง, ผู้สูงอายุ

Abstracts

The study was a survey research. The objective of the study was to study factors that related to self-care behaviors. The subject group consisted of 96 cases. The developed questionnaire was used as a tool to collect data. Statistics were descriptive and inferential statistics.

The result revealed that: the majority of subjects ware female 65.5%, aged between 66-70 years old were 28.1 %, married were 59.4%, income lower than 1,000 bath/month were 67.7%, knowledge factors about self-care behavior among the elderly were high level 99.0% ($\bar{x}$ = 2.99; S.D=0.10), attitude factors, enabling factors, reinforcing factors were high level 76.0 % ($\bar{x}$ = 2.76; S.D=0.42), the factors that added to the self-care behavior of the elderly were high level 82.3% ($\bar{x}$ =2.78; S.D=0.50) And factors of self-care behavior of the elderly were at a moderate level. 99.0% ($\bar{x}$ =1.99; S.D=0.10) and there were a positive correlation between history of disease and self- care behavior at significant level < 0.05

Keywords: Self-Care Behavior, Elderly

บทนำ

ประชากรผู้สูงอายุเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลกเป็นผลมาจากการที่อัตราการเกิดของประเทศต่าง ๆได้ลดค่าลง ในขณะที่ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้นองค์การสหประชาชาติได้ประเมินสถานการณ์ประชากรทั่วโลกที่กำลังมีช่วงชีวิตที่ยืนยาวขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่คนส่วนใหญ่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัย 60 ปี ซึ่งมีถึง 125 ล้านคนที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 80 ปี โดยร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุทั้งหมดมีเศรษฐานะอยู่ในระดับต่าง ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ Christian Lindmeier ที่กล่าวว่า อายุขัยของประชากร ทั่วโลกเพิ่มขึ้น โดยในปี 2020 จำนวนประชากรที่อายุ 60 ปี จะมีจำนวนมากกว่าเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปี และในปี 2050 ประชากรทั่วโลกที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คาดว่าจะมีรวมกันถึงราว 2,000 ล้านคน ซึ่งร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุเหล่านี้ จะอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานรายได้ต่าง ๆจนไปถึงรายได้ปานกลางของประเทศ ในภูมิภาคอาเซียนมีจำนวนประชากรทั้งสิ้นประมาณ 606 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 10 ของประชากรโลก หากพิจารณาตามคำนิยามของสังคมสูงวัยด้วยการใช้ร้อยละเป็นตัวชี้วัดแล้วด้านโครงสร้างประชากร ในปี พ.ศ. 2556 ประเทศสิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ได้เข้าสู่สังคมสูงวัยแล้ว สำหรับประเทศไทยจากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2557 พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (กลุ่มสถิติประชากรสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ประกอบกับความก้าวหน้าทางการแพทย์การสาธารณสุข และเทคโนโลยี เป็นผลทำให้อายุขัยเฉลี่ยของประชากรสูงขึ้นโดยในปี พ.ศ. 2559

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์ เพราะแม้ว่าปัจจุบันจะมีข้อมูลและการวิจัยด้านผู้สูงอายุจำนวนมากก็จริงแต่ข้อมูลที่มีอยู่ก็ยังไม่ทันสมัย ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตและสามารถใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างมีความสุข สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว อันจะก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตัวผู้สูงอายุครอบครัวและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตการวิจัย

การทำวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์โดยใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ปัจจัยนำ ส่วนที่ 3 ปัจจัยเอื้อ ส่วนที่ 4 ปัจจัยเสริม และส่วนที่ 5 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ

ประชากรศึกษา

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เป็นประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปของหมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งหมด 126 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ของหมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวนทั้งหมด 96 คน โดยมีขั้นตอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน (Taro yammane)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยนำด้านทัศนคติของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัจจัยนำด้านทัศนคติของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในระดับมาก จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 และระดับปานกลาง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

2. ปัจจัยเอื้อของ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัจจัยเอื้อของพฤตกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0

3. ปัจจัยเสริมของ หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัจจัยเสริมของพฤตกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับมาก จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 82.3 รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และระดับน้อย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง หมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัจจัยนำด้านพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 และระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00

5. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ อาชีพ ปัจจุบันท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ พบว่า ปัจจุบันท่านมีโรคประจำตัว กับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value<0.01

6. ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้เพียงพอ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมของผู้สูงอายุหมู่ 1 ตำบลปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า อายุ รายได้เพียงพอ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมไม่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ